Zensor #76

ZEN BUDDHISM

winter 2016

Zen is the ability to see the wondrousness of mundane life

zen centrum amsterdam

NBA Nederlands Boeddhistisch Archief

Beeld: mijn afwas. Heel leuk dat dit een samu
onderdeel is: ik kan er niet aan wennen.
Hij blijft maar groeien ook.

REDACTIONEEL

Wat betekent Zen voor jou? Met verschillende niet-vaststaande antwoorden op deze vraag is deze WinterZensor gecreëerd. Een hele poos geleden begon ik de ontwikkeling van een tijdschrift, genaamd –ISM. Het idee was om elke uitgave te wijden aan een sociaal en maatschappelijk relevante –ISM, geschreven door een wisselende en vooral interdisciplinaire redactie. Tijdens mijn studie Culturele Antropologie belandde dit project, waarop ik in Engeland afstudeerde in Graphic Design, in de ijskast. Om dit project weer tot leven te brengen, spoorde Alfred mij aan om de Zensor in te zetten als pilot. En wat is er nu een interessantere –ISM dan Zen Buddhism? Zonder schaamteloos mijn project te willen pluggen bij mijn gewaardeerde mede-Sanghaleden (ach ja, moet misschien ook kunnen) leek het me goed dit vage project wat nu voor je ligt even toe te lichten. Bij dezen.

Qua vormgeving heb ik mijn persoonlijke visie op Zen de vrije loop gelaten: het vermogen om het wonderlijke van het alledaagse leven op te merken. De gekke fotootjes zijn zodoende impressies uit mijn dagelijks leventje.

Niko vertelt Jacqueline over het zitten met een woord waar we allemaal houvast aan hebben, vul ik voor het gemak even in. Als extra rubriek in deze Zensor ging onze vraag uit naar een aantal mensen die komend jaar Shiho, of Dharma Transmissie, van Niko ontvangen; of zij wilden schrijven hoe dit hen nu, op dit moment, bezighoudt (of niet). Ik voel me vereerd deze artikelen te mogen publiceren in Zensor 4.0 - sommige hebben mij tot tranen geroerd. Hartelijk dank Marieke Heijman, Jan Klungers, Willem Scheepers en Dick Verstegen voor jullie prachtige Shihobijdragen. Dirk Beemster heeft een mooie documentatie gemaakt van zijn project omtrent vervallen gebouwen in relatie tot Zen. Dank je wel voor jouw interessante invalshoek! Ook veel dank aan Corrie Koppedraijer en Tammy Gabrysch voor jullie mooie verhalen.

Verder heeft Harry de Haiku hoek geweldig ondergedompeld in maar liefst elf –ISMs, is het Sanghastokje ditmaal bij Maarten Heijmans beland, en is de soep iets wat nog gebrouwen moet worden. Ook hebben we een splinternieuwe rubriek: de Zendo Etiquette, door Jacky. Als een verfrissende reminder. En tenslotte worden de nieuwe boeken in de bibliotheek door Marrie aangekondigd zoals jullie gewend zijn.

Gassho,
Anchorette

INHOUD

Beeld: de hal van de studio waar deze Zensor gemaakt is.

KLANKKAST VAN DE ZIEL

De lange opsomming van boeddhistische termen in de laatste Zensor (als mogelijke inspiratiebron voor een stukje) brengt Niko op het onderwerp 'zitten met een woord'. Het is een manier van mediteren die hij graag aanbeveelt: op elke uitademing het woord zachtjes uitspreken. 'Er is een sterke overeenkomst met de koanstudie', zegt Niko, 'dan laat je een zinnetje ook net zo lang in je bewustzijn rondwentelen totdat het zijn betekenis openbaart. Je wordt aangeraakt door de taal.'

door Jacqueline Oskamp

Volgens Niko zijn er transcendentale begrippen – verlichting, zazen, Boeddha – en ervaringsbegrippen – pijn, woede, verlangen enzovoorts – maar als je gaat zitten met een woord beginnen die twee categorieën te vervloeien. Een transcendentaal begrip als verlichting krijgt dan ook een ervaringscomponent. En emotioneel geladen woorden krijgen een inzichtsmoment.

'Ik heb een theorie over taal', zegt hij glunderend. 'Volgens mij bestaat een woord uit drie onderdelen die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden: de stiltebron, de klank en de echo. De stiltebron is geen vacuüm, dat is niet de leegte, maar een ongedefinieerde inhoud die bij het woord hoort, de oorsprong. Er wordt iets uitgesproken en tegelijk blijft er iets onuitgesproken. Het woord verlaat in feite nooit die bron, maar draagt deze met zich mee.
Johannes van het Kruis zegt: 'Ik ken die bron, ik ken haar wellen en haar stromen, al is zij nachtelijk.' Het is dus een duistere bron. Dichters schrijven vanuit die bron. De klank van het woord is de taal zelf, het woord als klinkend object.

Beeld: vorige maand kwam ik Niko tegen op het Kadijksplein. Hij had een eetafspraak, net als ik. Ik heb stiekem een paparazzi foto van hem gemaakt die ik hem ook heb gemaild.

En ten slotte is er de betekenis die wij mensen aan het woord geven door middel van alles wat wij gehoord, gelezen en geleerd hebben: de echo. Dat is de culturele laag, de manier waarop wij een woord vullen met betekenis.'

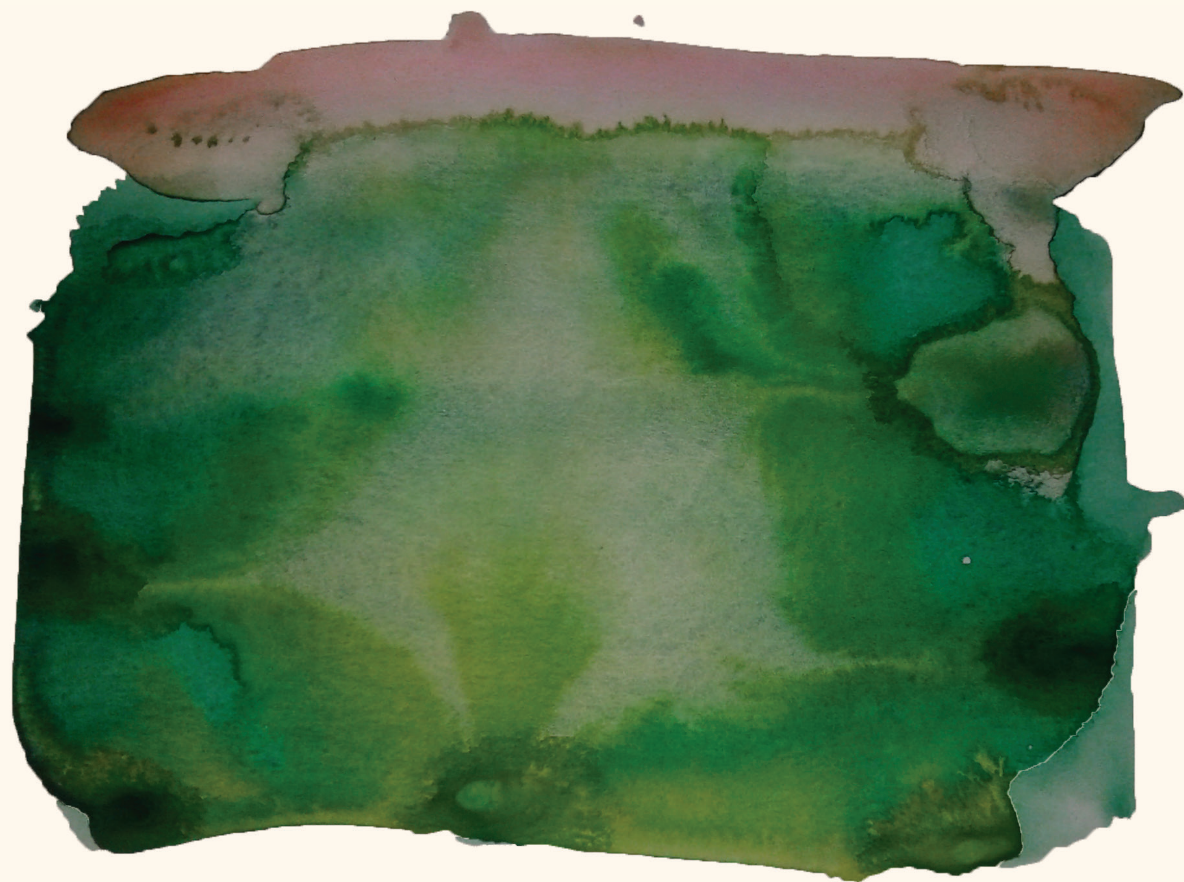
De inhoud die de mens aan de taal geeft verschilt per periode en per cultuur. Niko voelt zich sterk verbonden met de Roemeens-Duitse dichter Paul Celan, die na de verschrikkingen van het Derde Rijk geen letter meer op papier kreeg. 'De Duitse taal was door de nazi's kapot gemaakt, vond hij. De taal was gecorrumpeerd geraakt, leugenachtig, voer voor kanonnen. Zijn Muttersprache was 'doodspraak', een opmerking met een dubbele betekenis want zijn moeder was door de nazi's vermoord. Eerst moest de taal opnieuw worden uitgevonden voordat Celan zich er weer in zou kunnen uitdrukken. Woorden kunnen volgens hem dus wel degelijk een vergiftigende werking hebben. Niet voor niets zei de Boeddha: 'Gebruik altijd vriendelijke taal."

Bij het zitten met een woord is het de kunst om die culturele laag van duiding weg te laten: rustig zitten met het woord zonder je te bekommeren om de betekenis en het woord zijn werk te laten doen. Door de klank op elke uitademing te herhalen daal je af naar de stiltebron. Wat is op de bodem van het woord te vinden? Niko: 'Het non-duale pad. Denk maar aan de Bijbel, Johannes 1 en Genesis 1: In den beginne was het Woord. De oorsprong.

'Voorafgaand aan de dharmales doe ik het zelf ook vaak. Het is een manier om me te verbinden met de inhoud van mijn verhaal. Dan neem ik één woord uit de les en ga ik daar mee zitten. Als je erin slaagt niet je eigen betekenis op zo'n woord te plakken, kun je pas horen wat het woord zelf te vertellen heeft. Er dient zich een nieuw begrip van het woord aan.

Het is interessant je te realiseren dat dabar in het Hebreeuws zowel 'woord' als 'daad' betekent. In het Griekse logos, dat van later tijd dateert, komen 'woord' en 'rede' samen, dat heeft dus echt een andere connotatie.'

Niko haalt met instemming de cultuurfilosoof Gerard Visser aan die spreekt van 'het lege gemoed als een innerlijke resonantieruimte'. En van het innerlijk, de ziel, als 'de klankkast' waarin een woord tot klinken komt. 'In die intieme ruimte van het eigen innerlijk kan het woord zijn eigen betekenis openbaren,' aldus Niko.
'Taal heeft een magische werking. Soetra's zingen heeft de functie de werkzaamheid van de klanken te ondergaan. Dat doen mantra's ook. Zoals 'gate gate paragate parasamgate…' Het liefst zou ik de mantra's onvertaald laten. Zo'n mantra is effectief, magisch, want zij opent je bewustzijn voor een andere werkelijkheid.'

Illustratie: 'Zen' door Liddy Vonk

TRANS-ISMSIE

Beeld: mijn bergen. Op hun kant. In drievoud.

Shiho

Hoe het gelijke op intieme wijze samenvalt met het gelijke.

door Jan Mukan Klungers

Het gebeurde toen ik elf was. Ik was een religieus kind dat opgroeide in een streng gereformeerde kerk. En ik hield hartstochtelijk van de natuur.

Stil zittend aan de waterkant en kijkend naar de vogels in de polder was ik er opeens niet meer! Ik was spoorloos verdwenen! Alleen de natuur om me heen was er in alle indringendheid. Terugkijkend wist ik: 'Ik heb God ontmoet'. En ik begreep ook wel dat ik hier maar beter niets over kon zeggen.
Dergelijke ervaringen herhaalden zich. Steeds anders en toch hetzelfde.

Op mijn twintigste jaar hoorde ik van mediteren en ik vermoedde dat ik hiermee mijn eenheidservaringen beter kon leren begrijpen. Ik leerde mediteren uit een boek van Pater Lassalle. Enkele jaren later ontmoette ik Nico Tydeman. Hij was twee jaar daarvoor begonnen met zenbeoefening en gaf cursussen zenmeditatie.

Er kwam een drukke tijd met kinderen en pleegkinderen opvoeden. Toen ze groter werden ontstond er weer ruimte om sesshins te doen. Ik was altijd trouw blijven mediteren. Ik ging naar een sesshin geleid door Niko. Het was inmiddels omstreeks 1990. Ik werd zijn leerling.

Inmiddels had ik ontdekt dat er twee wegen waren:
* Aandachtig waarnemen en zo opgaan in het bestaan en
* diep in mezelf afdalen en ontdekken dat ik onbegrensd ben.
Beide zijn ze waardevol. Ze versterkten elkaar.

Het duurde nog even voor ik ontdekte dat compassie het hart is van onze beoefening. Deze beoefening vraagt misschien wel veel van me, ze is niet hard en streng, maar zacht en liefdevol. Het is de erkenning dat ik gewond ben en alle anderen met mij. Deze gewondheid zien opent iets. Het heeft onze liefde nodig. Liefde kan het wel uithouden met onze gewondheid. Deze compassie beoefenen we.

Een jaar of tien geleden overviel mij een grote twijfel. Ik was begonnen met onderricht geven en vroeg me af: hebben we het over hetzelfde? De nadruk van Nico op het afdalen in je eigen geest en zo de grote ruimte ontdekken. De grote ruimte die soms ook zo duister is en niet te vatten. En mijn manier waarbij ik; in de natuur zijn en aandachtig waarnemen, in mijn onderricht opneem. Ik maakte er een punt van tijdens daisan gedurende een sesshin in Vught. We hadden er een bevrijdend gesprek over. Twee dagen later, bij ons afscheid, fluisterde Nico mij in mijn oor: `Jan, hetzelfde.´

En inmiddels is het winter 2016 geworden. Het is koud. Het blad is gevallen. De zomervogels zijn vertrokken en de vogels uit het hoge noorden zijn aangekomen. De knoppen waar in het voorjaar de nieuwe bladeren uitkomen kun je al zien. Mijn gezondheid is kwetsbaar geworden en ik ben net met pensioen gegaan. Niko geeft mij Shiho. Ik ben diep dankbaar.

Zen en transmissie

door Willem Scheepers

Dit is het relaas over mijn weg van Zen en de kroon - zo zou je het kunnen noemen - op het werk: transmissie.

Niet ☺iets bijzonders☺

Ik ben Niko dankbaar voor zijn vertrouwen en voel een diepe connectie met hem. En toch heb ik ook de neiging om transmissie te zien als ’niet iets bijzonders’. Vooral omdat - zoals hij zelf zegt - die transmissie voortdurend aan de gang was en is. Maar er speelt ook een houding mee die ik een heel leven lang al ’hanteer’ om dingen die te dichtbij komen op veilige afstand te houden. En dat geeft zodoende soms een wat geposeerde stoerheid.

Niet echt mee willen doen

Hier ligt voor mijn gevoel ook meteen het begin van mijn weg in Zen. Ik voel me behept met een welhaast aangeboren vorm van onthechting in de zin van ‘niet echt mee willen doen’. Als ik foto’s zie van heel vroeger dan zie ik een jochie met een uitdrukking op zijn gezicht van: hoe ben ik hier nou weer terecht gekomen? Daardoor vond ik het moeilijk om gevoelsmatig echt aan het leven deel te nemen. Tegelijk wilde ik ook wél meedoen: ik was er tenslotte niet voor niets. Maar hoe dan en wat? En waar gaat het nou eigenlijk om?

Religieuze bevlieging

De enige keer in mijn leven dat ik wist wat ik ’later’ wilde worden, was toen ik een jaar of 11 was. Ik wilde missionaris worden. In die tijd had ik een soort religieuze bevlieging die me een aantal weken lang - tot verontrusting van mijn moeder - elke ochtend naar de ochtendmis dreef in onze kerk, waar ik ook misdienaar was. Die roeping verdween geruisloos weer, maar het bloed kroop waar het niet gaan kon.

Na de middelbare school heb ik een jaar gevaren op de Holland-Amerika Lijn en deed daarna de sociale academie, waar ik me tamelijk gedreven inzette voor een betere, socialistische, wereld. De revolutie paste me uiteindelijk niet. Ik knapte af op de drammerigheid en hardheid die ik er tegenkwam, ook in mezelf. Waar moest ik nu naar toe met mijn ziel onder de arm? Die vraag ‘waar gaat het dan wél om?’ drong zich andermaal op.

Shit

Ik was altijd een grage sporter en kwam vaak in het universitaire sportcentrum in Nijmegen. Een van de sportleraren daar gaf yoga en ik deed een jaartje mee… tot ik het boekje ’Zen-zin, zen-onzin’ van Paul Reps tegenkwam en meteen voelde: dít is het. Zen! Wat raakte me zo? Ik denk nu twee dingen: de losheid en humor - om mijn serieusheid wat te ontdooien - en de aardsheid, als tegenhanger voor mijn idealisme. Koan 21, waarin verwezen wordt naar een opgedroogde poepstok als er naar de Boeddha gevraagd wordt, hakte er in én maakte me blij. Het kan niet anders of Hét zit in alles; ook in de shit. Ik was toen 23, zat aan de haak en ben er niet meer vanaf gekomen.

Zitten bij de melkboer

In de daarop volgende 40 jaar heb ik aardig wat rondgezworven in de wereld van Zen. Ik begon in Nijmegen met een cursus van vijf keer bij een lokale melkboer met een aanstekelijke humor en aardse insteek. Sindsdien ben ik mijn hele zenleven aangesloten geweest bij groepen in Nijmegen, heb sesshins gedaan bij Thich Nath Hanh, Ama Samy en tenslotte Genpo, toen nog sensei.

Twee leraren

Zen werd een dominante factor in mijn leven. Niko ontmoette ik voor de eerste keer tegen het eind van de jaren 70 toen ik bij gelegenheid een keer meedeed op de zenzolder van de Kosmos.

Later kwam ik hem regelmatig tegen bij Thich Nath Hanh en Genpo Roshi van wie ik ook zo'n tien jaar leerling ben geweest. In 1995 kwam ik in Utrecht terecht bij Rients Ritskes van wie ik na een paar maanden al Zentrum overnam. En daar zagen Nico en ik elkaar weer omdat hij les kwam geven in Zentrum.

Toen heb ik zo'n 15 jaar met twee leraren gewerkt: Rients van wie ik leerde over de pragmatische en aardse kanten van het leven en van Zen; en Niko - die ik wekelijks trof voorafgaande aan zijn les - bij wie ik de mystieke kant proefde. Waar het bij Rients vooral ging om de inspanning en het weten, ging het bij Nico over ontspanning en niét-weten. Beide kanten zijn van groot belang en het was een voorrecht met twee zulke verschillende leraren te werken. Zo'n jaar of vijf geleden heb ik mijn leerling-zijn bij Rients beëindigd en ben alleen met Niko verder gegaan.

Een nooit eindigend proces

Dit hele traject - mijn hele leven wellicht - stond en staat voor mijn gevoel in het teken van 'tot leven komen' of zoals ik zelf wel eens zeg als ik een 'elevator pitch' moet fabriceren: 'van overleven naar leven'. Om dit leven in al zijn facetten meer en meer te durven bevatten en te omvatten. Dat proces is nog steeds in volle gang en ik hoop dat deze transmissie een nieuwe fase wordt in dit nooit eindigende proces, ook voor degenen om mij heen.

Beeld: mijn vloer

Leven met een grote belofte

door Marieke Virya Heijman

Vorige maand riep Niko mij bij zich in daisan. Dit gebeurt niet vaak, meestal neem ik zelf het initiatief. Veel tijd om na te denken over de reden had ik niet, want ik was vrijwel direct aan de beurt. Hij wond er geen doekjes om: “Ik wil je deze zomer graag transmissie geven.”

Deze mededeling, die tevens een vraag was, kwam volkomen onverwacht. Hij praatte door. Wie hij nog meer transmissie wilde geven, wat voor voorbereidingen er getroffen moesten worden en dat ik kon weigeren. Weigeren? “Ik wil het graag van je aannemen,” antwoordde ik. Ik had geen idee wat ik eigenlijk aannam, maar wel dat het een aanbod betrof wat ik niet kon en niet wilde weigeren.

Beeld: de andere plek waar ik graag kom.

Sindsdien leef ik met deze grote belofte. Met een groot en ook belangrijk vooruitzicht, waarvan ik geen idee heb wat het allemaal teweeg zal brengen. Het betreft net als bij shoken, jukai en shukke tokudo een stap in het duister. Een afsluiting en een nieuw begin.

Ik denk sindsdien ook veel aan jullie: mijn dharmabroers en -zussen, mijn maten met wie ik al zo lang dit pad ga. Ook voor jullie heeft dit iets te betekenen. Sommigen vragen zich, zoals Niko al opmerkte in de dharmales waarbij hij de transmissies aankondigde, terecht af: waarom ik niet? Ik kan geen antwoord vinden op deze vraag, behalve dat ik het ook niet weet.

Ik ervaar het als een grote eer en ook wel als een mazzeltje en ben dankbaar dat ik dit mag meemaken. Ik ben ook dankbaar dat ik mijn zentraining, formeel gezien dan, bij Niko op deze manier kan afronden. In praktijk gaat deze natuurlijk gewoon door, transmissie of geen transmissie: ik kom net uit mijn werk, heb een kopje thee gezet en kruip vannacht vroeg onder de wol opdat ik morgen vroeg kan beginnen met studeren.

Een vers wat ik onlangs tegenkwam, waar ik sindsdien vaak in verblijf en wat kenmerkend is voor deze periode in mijn leven, wil ik jullie niet onthouden:

Abiding in this world which resembles empty space,
like a lotus flower that touches not the water,
the mind is pure and transcends it.
Maintaining this principle, we bow our heads to the Most Honored One.

In gassho

Beeld: Alfreds portable mini-tv uit de Sovjet-Unie uit 1986. Over Trans-ismsie gesproken!

Weids is het kleed van bevrijding
Een vormloos veld van mededogen

Ik draag de leer van de Boeddha
Alle levende wezens bevrijdend

Varend door het vormeloze veld van mededogen

door Dick Verstegen

Met een sierlijk boogje valt een blaadje. Het komt precies in de vijver terecht en verandert daar in een 'bootje zonder bestemming'. Heerlijk om zoiets te zien, om te ervaren hoe het naadloos 'klopt'. Ik zie intussen best dat mijn idee van een bootje daar helemaal niets mee te maken heeft. Blaadje valt in de vijver. Punt. Waarom wil ik er iets meer van maken?

Vergankelijkheid van de waarneming

Katsuki Sekida, de grote 'nen-meester', zou gehakt maken van deze intro. Want wat ik hier laat zien is ons onvermogen om bij het waarnemen te blijven en daar houdt hij niet van. We kleuren onze werkelijkheid steeds in en daarom is het ook zo lastig om de werkelijkheid te beschrijven. Alan Watts noemt dit het rood schilderen van een rode roos. Zodra we gaan denken en beschrijven, scheiden we ons af van wat het leven ons van moment tot moment aanbiedt. Wat we in ons hoofd zo royaal doen, de godganse dag. We stapelen 'nen' op 'nen', gedachteprikkel op gedachteprikkel, en zijn steeds maar bezig om onze ervaringen te duiden en te sturen.

Konden we maar bij het vallende blaadje blijven in open verwondering... Dat uitweiden met onze gedachten, wordt in klassieke zenkringen niet al te zeer op prijs gesteld. Wij moeten leren in de eerste 'nen' te blijven, zoals ook wijlen zenmeester Seung Sahn ons voorhoudt: 'Zen mind is before thinking. If already you are thinking, it is too late.', zegt hij dreigend in Only Don't know. Alleen vòòr het denken zien we het blaadje of de roos. Zou heel fijn zijn, maar zo werkt bij ons meestal niet.

Stotteren en stamelen

Hoezeer Sekida, Watts en Seung Sahn ook gelijk mogen hebben: het goede nieuws is dat het 'vormloos veld van mededogen' ook en onmiddellijk mijn blad-bootje en het rood schilderen van de roos in zich opneemt, want dit veld weigert niets. Wat een ontdekking! Dàt is het kleed van bevrijding! De werkelijkheid omvat alles vanuit een eindeloos Drosteverpleegster-perspectief. Dat ik deze simpele conclusie niet vertrouw is het dilemma waar ik steeds weer mee zit en dan gaat deze ware mens in de 'fout': stamelen en stotteren en denken tot ik een ons weeg. Niko sensei schrijft in Het Temmen van de os dat de ware mens zonder naam, rang of stand ook woont in die stotterende en gebrekkige mens. Kan ik dat zien?

Liefdevol waarnemen

Kan ik mijzelf met al mijn gedoe, met al mijn 'terugvallen', met al mijn draaitol-gedachten en mijn facebook- en smartphone-verslaving ervaren als bevrijd? Seung Sahn sloeg zijn leerlingen letterlijk en figuurlijk om de oren, net als antieke zenmeesters. Allemaal om ze tot dit besef te brengen, dat alleen maar kan ontstaan uit niet-weten. 'Before thinking'. Hij gebruikt deze woorden in zijn op de site van Hans van Dam gepubliceerde teksten vierenzeventig keer. 'Kijk door je denken heen', roept hij, 'en blijf daar!'. Maar het doorzien van onze weet-geest betekent niet dat we ons niet meer schuldig maken aan denken, weten, oordelen en gestamel, maar dat we dit liefdevol kunnen waarnemen vanuit het besef dat er nooit iets aan de werkelijkheid valt toe te voegen of af te doen.

Een spel van mededogen

En daar ligt, denk ik, de doorstart naar het overbekende citaat van Dogen over het leren kennen van jezelf. Als dat gebeurt, verdwijnt het zelf-idee en ontwaar je je in alle mensen en dingen en los je daarin geheel op. Een eindeloos proces van totale 'wederzijdsheid'. Ze noemen het overgave of verlichting, maar er valt niets aan te zien. Het IS alleen maar zo. Dit is wat Longchenpa noemt: 'het spel van pure en totale aanwezigheid'. Het is tevens 'een spel van mededogen dat niet oprijst, niet ophoudt te bestaan en zonder zelf is.' Het 'zijn-voor-anderen' is daarmee altijd beschikbaar. 'Het hoeft niet tot stand te worden gebracht.' Het is er al, nu en nu en nu….

Mededogen of liefde is de katalysator binnen de toestand die Dogen en Longchenpa in de vorige alinea beschrijven, inclusief onze neiging om steeds weer uitsluitend ons duale spel van mitsen en maren te zien. De toestand van overgave en verlichting is er altijd, onder alle omstandigheden. Ook in ons tijdverdrijf van mitsen en maren.

Bodem zonder voedingsgrond

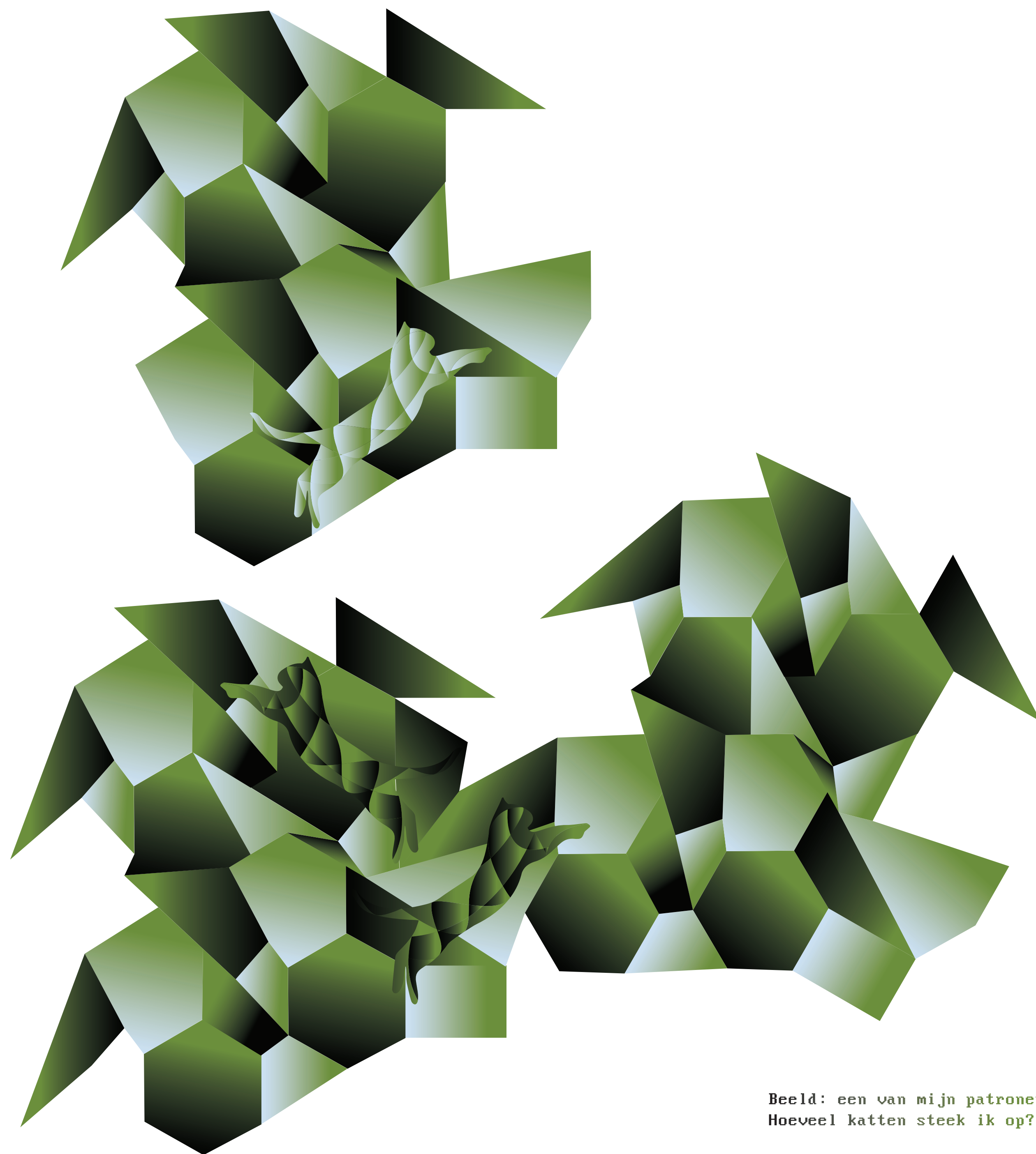
Zo is zen voor mij een dankbare weg om me steeds verder te laten zakken in wat mijn leven is, ongeacht de gevoelens van weerstand en onveiligheid die daarbij kunnen optreden. Want ook al beneemt het leven mij soms de adem, het vertrouwen groeit toch zonder dat ik weet welke bodem zijn voedingsgrond is. We geven dat namen als de bron van alle zijn, big mind, God, tao, Boeddha, wakkere geest. En ik ben mijn leraar Niko sensei zeer erkentelijk voor de wijze waarop hij mij bij de hand nam om die voedingsgrond te verkennen.

Wel-boot, niet-boot

Opeens zie ik dat het kleine blad-bootje in de vijver mij aan boord heeft. Wat verrassend! Ik vaar in dat bootje en ik zie dat alles, vijver, bomen, struiken, licht, lucht bootje zijn. Geen onderscheid. Het bootje is een metafoor voor wat ik ben. Dogen zegt daarover: 'Leven is dat wat ik tot leven breng en wij zijn dat wat het leven tot leven brengt'. En Niko sensei voegt er aan toe: 'In elk leven werkt alles wat zich voordoet, tot en met de dood toe, samen en is niet op te splitsen in wel-boot en niet-boot. Alles: kust, bergen, wolken, zon, maan, roerganger en medepassagiers zijn boot: leven.'

Beeld: mijn planten na een verpotbeurt.

Beeld: een van mijn patronen.
Hoeveel katten steek ik op?

The Dharma Gates are Boundless

by Tamara Myoho Gabrysch

In 2000, Tenkei Roshi and I left the Kanzeon Zen Center in Salt Lake City, Utah, US to embark on a six-month stay in Japan before returning to Europe. We had been invited by Rev. Junyu Kuroda (Hojosan), the younger brother to Maezumi Roshi and abbot of Kirigayaji in Tokyo for what turned out to be a pilgrimage to Maezumi Roshi's life, and a lesson in the Japanese Soto Zen forms that lie at the root of our lineage's style.

We arrived with many assumptions of how Japanese Buddhism and Zen would look like based on our Western experience, so we were continuously surprised at how different everything was. Little did I know that sixteen years on, I would find myself in the middle of the Hatto (service hall) of Sojiji officiating the service alongside a Japanese monk and walking up the long flight of steps in the predawn darkness to make bows to the relics of Keizan Zenji and Dogen Zenji during the Zuisse ceremony!

Dear Stef & Jen, April 19, 2000

So, here we are finally in Fujidera, the small country temple of Hojosan, where the peak of Mount Fuji peers over a backdrop of smaller mountains. He dropped us off this morning and will be back Friday for the monthly zazenkai. It's pretty cold up here tonight – we are sitting in front of the fire pit which is essentially a large box of ash dropped down into the floor with charcoal bricks burning brightly in the centre. Just like a sandpit for adults who love to play with fire! We are surrounded by Hojosan's collection of stones which he dearly loves but which have been banished from Kirigaya-ji partly because of lack of space, I'm sure. (Looking at the collection, a few more interesting samples from the Utah desert would not go amiss.) Stones aside, there are plenty of other beautiful artefacts to enjoy here – I think there must be twenty years of gifts and collected items crammed onto a few shelves. Some I recognise as coming from Santa Fe, or thereabouts. There are little ancient vases in glass boxes along with certificates of authenticity, little Buddhas everywhere, and all kinds of vases of various sizes: on the shelves, on the floor, and in the hallways. It's like a mini museum and the Hatto is magnificent, filled with life-sized statues of Buddha, Manjushri, Kannon, and more. On our way here, he wanted to visit his friend's antique shop – a tiny little store with hardly enough room to swing a cat –absolutely stuffed with artefacts covered in dust and sitting perilously close to the edge of the shelves. I hardly dared to move! The old owner knows Hojosan well and pulled out a can of Kirin beer for an early morning welcome toast – which I declined and went for green tea instead. This is the second time we have visited this place and both times Hojosan has been collecting – so this is where all those artefacts come from!

Last time I wrote, we were just about to go to Sojiji to join the Jukai sesshin – but not after a lot of fuss so that we could attend just the last three days. We returned yesterday – almost in one piece. It was quite an experience! Especially the services, which way outweigh the zazen in both time and amounts. It wasn't really a sesshin at all, but more of a "pilgrimage" and purification rite that is held twice a year. It seems the same people come back over and over again. At the end, everyone receives a little gold Sojiji pin and, because they have received Jukai from the Zenji over many years,

quite a lot of them have eight, 10, 15, or 30 badges pinned on the straps of their Rakusu. It did have a bit of a "Dalai Lama" feel to it.

As everyone was Japanese and hardly anyone spoke English, we had absolutely no clue of the schedule or what was supposed to be happening next. Turns out we sleep dormitory style in a big room under the Hatto with a hundred ladies and a hundred men – separated of course. It was not a silent thing: the ladies chattered and the men snored.

Up at 3.30 and get whisked off to a small zendo somewhere on the other side of the temple. I thought: "Ah! 40 minutes zazen, silence. HA! More fool me!"

The big drums started booming the time as soon as we had sat down and continued to roll, jikido-style, for twenty minutes. Then the zazen period ended abruptly. Hmm. We got dressed up for service and trundled back through the maze of corridors to the Hatto. Then the fun began.

You thought services were boring? No way! OK, so they last all of 1½ hours – not great for the knees or ankles, but we did get a very good idea of what our Japanese monk friends got up to while they were in training here.

Luckily for me there was one other nun there – for the rest it's all monks and lots of lay practitioners. The lay practitioners who are doing the Jukai retreat all sat on a red felt carpet, rolled out for the occasion. The women sat on the right and the men on the left. Because we wore the Okesa (monk robes), we were invited to join the front rows, and sometimes had to sit straight on the tatami mats and do all the bows and stand up now and then with the other monks.

If you ever thought that Dennan (service assistant) was a lowly position, think again. These monks don't just dish out sutra books, they dish out style! It's like a ballet – totally coordinated and extremely elegant. I would be inclined to call it a Zen Center for the Performing Arts, rather than a monastery. Apparently to be one of these Dennans, you have to have been there for at least two years. The first year is just Samu.

Remember those small red tea-offering stands at the Zen Center? Well, enlarge them to 3 feet tall. Sambo? 2½ feet across. Incense bowl? 3 feet wide, I'm sure. The whole altar is like a giant stage set. It reminded me of a Victorian puppet theatre – but you don't see the scale until you see those little monks climbing sideways up the stairs to the top of the altar holding food offerings at arms' length, all the while a small twist of paper clenched between their lips. (Must be three or four levels high, with Keizan Zenji's relics at the top, but when you just drop in as a tourist most of it is hidden behind a large curtain.) Best part is there are only four real candles on the whole altar – the rest are electric! HA!

Well, at least it wasn't all black like we always assumed Zen things to be – it actually looked very Tibetan: gold, yellow, red, purple, green, and white. The only black things there were the training monks.

You thought chanting was always the same note? Not so. They did Daishin Dharani every morning in unison but this time it rose and fell in semitones and incredibly SLOWLY. It was also incredibly beautiful. Wish I could hear it again. Half way through it sped up to a normal pace. Hojosan told us the melody is a secret, which I guess means it's not written down any place. Apparently Keizan Zenji had to travel between two temples to officiate two services. Chanting the Daishin

Dharani slowly was a way for the monks to wait for him to arrive. When they saw him coming, they could speed up to finish.

Then they chanted the Lotus Sutra, and all the monks in brown Okesas stood and walked kinhin-style while chanting, one time around slowly, and four rows deep around the centre of the Hatto. Sometimes they would chant something that resembled part of Fusatsu, with the names of the Buddhas. Then they would stop while the Ino chanted the next line, and walked as they repeated it. Looked really cool.

Next, the Dennans came in each carrying a pile of huge heavy Sutras that a few well-chosen monks got to revolve with a great deal of yelping and panache. Apparently, they were reading ten sutra books very fast, all in under three minutes!

The sick list here is not a sick list but an ancestor list, and that too gets mumbled by six or eight monks simultaneously, only after having been delivered to them on a round silver platter with long colourful tassels by those oh-so-elegant Dennans.

This continued for two hours, after which we get to sit and listen to a Jukai talk by one of the resident Roshis. In Japanese. No translation. No zafu to be seen as yet.

Breakfast was served in one of the dining halls on large red sambos, on each of which was a collection of five red bowls each containing an elegant serving of exquisitely crafted food. Two had lids to keep the rice and miso soup warm. It's good. Really good.

There is a shuso who happened to eat with us too, but he must eat formal Oryoki style, so three hundred of us had to wait for him to be served separately by the servers. Then halfway the meal, when he is offered seconds, we all had to stop eating while he was served. (Best was catching him adjust his collar in the reflection of his flat lacquered wooden mizuita that goes between the wash cloth and the utensils. Guess they don't have too many mirrors in Sojiji...)

And so the day continued....service, service, service, talk, service, lunch, service, bath, service, talk, supper, service and service.

It was simpler to live in our koromo and besu (white Japanese socks. Tabi are the ones with the toe). No point changing clothes, we're happy to even get a bathroom break.

That evening, we started off in a well-ordered line and moved in a long procession to the Hatto where the ceremonies will take place. Three hundred walking single file in gassho through the long corridors of Sojiji chanting Namu Shakyamuni Butsu over and over and over again until we entered the Hatto, now walled by a huge red curtain. There, we all filed into and under the left side of the altar through a dark corridor walled with white fabric where the Zenji sat in a tiny darkened alcove waiting to receive a little piece of paper from each of us with Sho Zai Muryo ('Atone for all my evil Karma') written on it. Then we came out the other end and sat in seiza in the Hatto, waiting for everyone else to go through. Afterwards the Zenji and his two accomplices – er… jishas – burnt all the little bits of paper in a big iron cauldron in front of the altar using huge chopsticks. Guess we are now officially purified.

After the fire died down, we were suddenly surrounded by hundreds of brown Okesa'd monks who walked clockwise then anti-clockwise in a huge circle around the three

hundred of us, each one chanting and ringing a little bell. There was a 'GATZ!'. Then silence. They all stopped and faced the middle of the room. Meanwhile the Ino sang a line in solo, after which the brown circle began to move, chant and ring like crazy again till the next 'Gatz!'. This continued till the Zenji was back at his seat. Strong and mysterious stuff.

At the end of the ceremony, the Zenji said farewell by way of rattling his staff which had lots of little bells on it. I guess to dispel all those evil spirits, but it sure is an easier way to say goodbye to three hundred people than by yelling!

All this took 1½ hours and our legs and ankles were killing us. Then Koichi-san, a monk who introduced himself to us, told us tomorrow night will be even longer…

Will write again soon!
Love, Tammy

Colofon

Mission statement van de maand

☺ Zen is the ability to see the wondrousness of mundane life ☺

Redactie

Jacky Demmers
Alfred Marseille
Egbert Gerritsen
Harry Stein
Connie Franssen
Anchorette Koolman

Concept, beeld & vormgeving

Anchorette Koolman

Redactieadres

Egbert Gerritsen
zensor@zenamsterdam.nl

Zensor... 4 nummers per jaar van herfst t/m voorjaar

De Zensor komt in de zendo te liggen. Voor vaste donateurs is de Zensor gratis beschikbaar; zij kunnen een exemplaar uit de zendo meenemen. Voor alle anderen is de Zensor los te koop voor €3,-

Adres:

Zen Centrum Amsterdam
Binnenkant 39
1011 BM Amsterdam
www.zenamsterdam.nl
info@zenamsterdam.nl
06 ☺ 29 12 89 89

Beeld: spread van de WinterZensor 'Zen Buddhism' under construction.

Beeld: een (te) gek hamburgerbed, gespot op Instagram.

Zitten & Schrijven aan Zee

Connie Franssen en Marianka Schep organiseren van vrijdag 26 mei 2017 t/m zondag 4 juni 2017 een heerlijke tiendaagse in het mooiste deel van de Griekse Peloponnesos. We verblijven in tweepersoons appartementjes op 30 meter van de zee met eigen keuken, badkamer en toilet.
Dit is nog het pure Griekenland. Nauwelijks een toerist te bekennen, en er wordt alleen Grieks gesproken!

Wat gaan we doen?

Schrijven volgens Connie's Write Way methode, samen zitten, maar ook dagen vrij. Er is voldoende tijd om je eigen ding te doen: aan het strand liggen, een bergwandeling maken, een boek lezen in de tuin, een excursie maken of boodschappen doen in het nabijgelegen schilderachtige stadje Gythion.

Meer weten?

Stuur een mailtje aan info@conniefranssen.nl

In één woord toont zich alle kennis die nooit uitdooft

door Corrie Koppedraijer

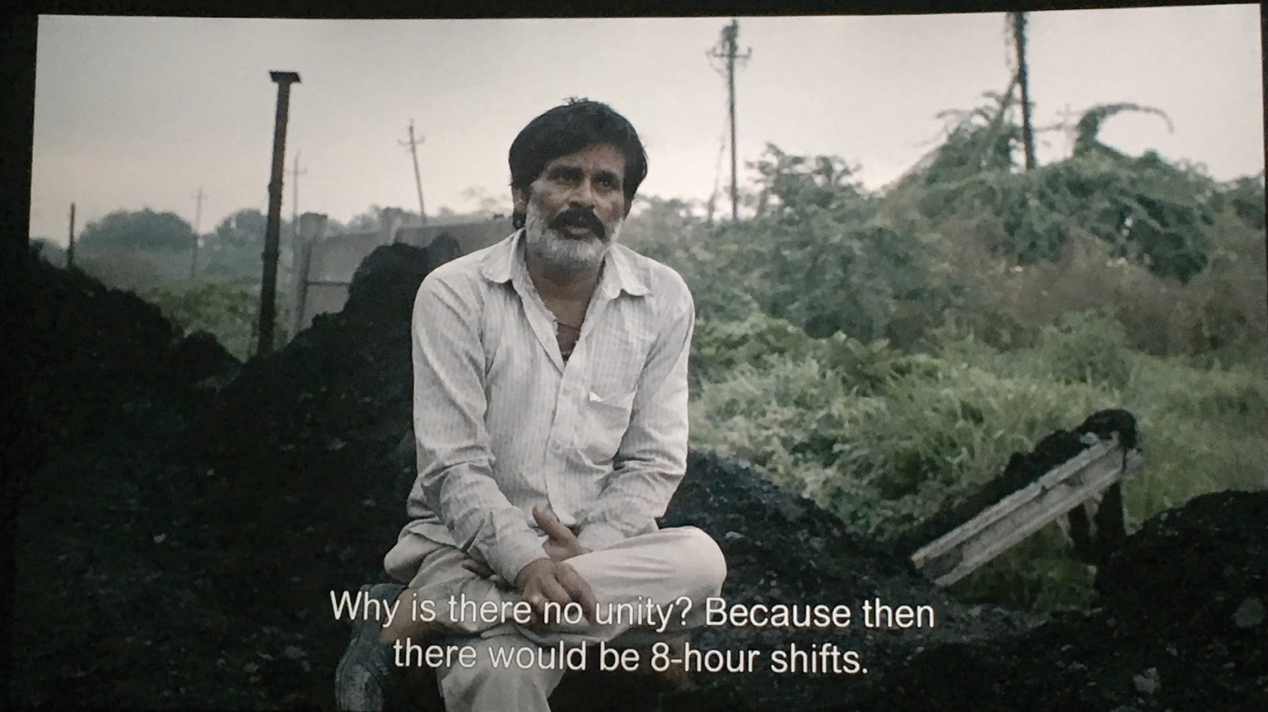
Zen is een manier van leven die alles van je opeist. De beoefening (zazen) gaat tot op het bot en houdt nooit op. Het oog slaapt niet en verlichting is de hoogste zaak, waar niet naar gezocht kan worden, noch een woord of beeld voor is te vinden en zich niet kluistert aan het denken. Kortom degene die de weg gaat, 'moet' haast wel eigenwijs en onbescheiden zijn. Alleen ikzelf kan het inzicht bevestigen en ik kan uitsluitend mijn eigen hart volgen. Ik heb weliswaar een leraar waaraan ik mijn hartzaken toevertrouw – zonder slag om de arm maar ben ik daartoe in staat? - maar ik dien mij onafhankelijk van hem op te stellen en hem vanaf de eerste ontmoeting te verlaten (Shunryu Suzuki).

Maar dit zijn loze woorden wanneer ik niet op het kussen ga zitten om mijzelf voorwerp van introspectie te maken en mijzelf af te pellen tot ik zonder verhaal besta. Alleen door introspectie en meditatie kan ik 'het gezicht van vóór mijn geboorte' realiseren. 'Het oog dat mijn ouders mij hebben geschonken, kan 1000 werelden zien,' zoals Niko ons onlangs in Vught als leidraad meegaf in zijn sesshin.

Welnu, dat is nogal wat. Enigszins beschaamd moet ik bekennen die ik mijzelf jarenlang geen vragen wist te stellen, afgezien van begripsmatige vragen als 'wat is leegte' of 'waartoe dient het buigen'. Jawel, in daisan stelde ik persoonlijke kwesties aan de orde, maar waren dat uitdrukkingen van introspectie of van verlangen de hoogste wijsheid van verlichting te willen bereiken? Ik was blij met een koan, dan had ik wat te doen.

Vijftien jaar geleden bezocht ik een sesshin van Niko in De Tiltenberg. Tijdens een groepsdaisan stelde Jeroen de vraag: Waar komt het kwaad vandaan? Wat Niko precies antwoordde weet ik niet meer. Wel herinner ik me dat ik enigszins kribbig commentaar gaf op de vraag: 'Je kunt je net zo goed afvragen waar het goede vandaan komt. Het is er gewoon.' Misschien was dat nog niet eens zo'n gekke reactie, maar daar gaat het niet om. Jeroen bleef bij zijn vraag en de urgentie van de vraag is me altijd bijgebleven. Vorig jaar drong die vraag zich ineens aan me op en ben ik op zoek gegaan naar een antwoord, hetgeen de aanleiding werd tot het schrijven van het boekje Wilde Paarden. Ik ontdekte de noodzaak én het plezier van vragen stellen. In Wilde Paarden dat afgelopen zomer verscheen en in de zendo ligt, doe ik verslag van mijn zoektocht naar het kwaad, van mijn ervaringen en vragen rondom angst, rondom de dood en de voortschrijdende ouderdom; wat de weg is, wat betekent deugdzaamheid, kan er sprake zijn van stilte in de chaos van bijvoorbeeld het Centraal Station van Amsterdam?

In deze verkapte advertentie breng ik mijn boekje onder de aandacht. Het is voorzien van een voorwoord van de hand van Nico. Als je nieuwsgierig bent geworden, kijk het in of vraag inlichtingen bij Lida Kerssies hoe je het kunt verkrijgen. Uiteraard ben ik benieuwd naar reacties. 'Geef je woord! Deel het uit, want in één woord toont zich alle kennis die nooit uitdooft,' aldus Niko.

Beeld: 'Machines' (2016) van Rahul Jain, tijdens IDFA op 24-11-2016. Deze indrukwekkende documentaire geeft een kijkje in het dagelijkse leven van textielfabriekswerkers in de Indiase regio Gujarat in voornamelijk sprakeloos beeld, waar ik ook sprakeloos van werd. Deze docu deed me meteen aan wijlen Prof. Mario Rutten denken die mij enthousiastmeerde zoals geen ander dat kon om Culturele Antropologie te gaan studeren. Hij was gespecialiseerd in deze regio en vertelde er zo bevlogen over dat je niet anders kon dan daarin meegaan.

De schoonheid van verval

door Dirk Beemster - www.bouwvallen.eu

Drie jaar lang ben ik al wandelend en gewapend met een fototoestel door de regio West-Friesland getrokken met de bedoeling alle bouwvallen in de streek op te sporen. Daarbij heb ik de schoonheid van verval ontdekt.

Het menselijk bestaan is onderhavig aan verval. We kunnen over de vergankelijkheid denken en menen dat wij er een goed inzicht in hebben en haar intellectueel accepteren, maar dat wil nog niet zeggen dat wij haar ook echt aanvaarden. De concrete vergankelijkheid is heel wat meer ingrijpend dan de vergankelijkheid die begrepen wordt als een geval van een algemene wetmatigheid, over de toepassing waarvan zelfs een logische redenering valt op te zetten. Zelfs wat mensen hierover allang weten, hebben zij meestal nog niet verwerkt, en dat blijkt ook moeilijk te zijn. Het project Bouwvallen herinnerde mij voortdurend aan vergankelijkheid. Sommigen willen de ruïnes niet zien. Zij kijken met ogen die blind zijn voor 'ouderdom, ziekte en dood', van alles wat bestaat, voor de tijdelijkheid van ons eigen leven.

Boeddhisten onderstrepen vergankelijkheid juist als de eyeopener die tot bevrijding leidt. De Boeddha zag hoe het gangbare bestaan van mensen op een fundamenteel niveau wordt bepaald door een niet-aanvaarden van vooral de eigen vergankelijkheid. De boeddhistische leer van de vergankelijkheid staat in dienst van de poging, niet alleen de vergankelijkheid, maar ook het verzet ertegen aan het licht te brengen.

Het tonen van ingestorte of bijna ingestorte gebouwen heeft mijn manier van kijken naar de 'grote' vergankelijkheid verandert. Wie inlevend waarneemt en zonder vooroordelen kijkt, ziet de schoonheid van de vervallen panden. Zo wordt het taboe op vergankelijkheid verbroken. Ook de bevlogenheid waarmee ik op zoek ging naar vervallen huizen, schuren en boerderijen, heeft bijgedragen aan mijn beoefening en het is dikwijls beloond met wat de Duitse filosoof Peter Sloterdijk 'een persoonlijke verlichting in de vorm van een esthetische ontroering' noemt. Zulke intense en volledige gebeurtenissen gaan gepaard met een geluksgevoel. Soms werd ik bij het ontdekken van een nieuwe bouwval uitzinnig blij. Net zoals bij de eerste keer dat ik Het Meisje met de Parel van Jan Vermeer in het Haagse Mauritshuis zag, zijn zulke ogenblikken overweldigend. Er openbaart zich schoonheid, en zonder het te willen of te forceren word je onderworpen aan dat wat tevoorschijn komt; ook al is het een vervallen schuurtje, een ingestorte boerderij of een verwaarloosd woonhuis. Zulke ervaringen duurden weliswaar kort; ze waren wel bijzonder plezierig.

Het project heeft me geleerd onbevreesd naar vergankelijkheid te kijken en de schoonheid ervan te ervaren. (Zo kijk ik sindsdien zonder misnoegen naar de reflectie van mijn oude kop in de spiegel.)

Beelden: vervallen schuurtjes en boerderij door Dirk Beemster.

Kook hier maar soep van.

door Marianka Schep

Het is dinsdagavond, elf uur. Morgen hoef ik niet te werken, dus kan ik wel even iets schrijven. Willem Jan gaf vandaag een dharmales, o.a. over Boertje, een broer van zijn oma. Hij was boer, maar leefde bovenal als kluizenaar voor God. Met gemeenschapsgeld wilde hij niets te maken hebben. Want ' God en geld gaan niet samen', zoals hij zei. Maar in een oude melkbus bewaarde hij geld dat hij weggaf aan mensen die dat nodig hadden. Zo financierde hij de studie van Willem Jan's vader en had je echt een nieuwe fiets nodig, dan kon je ook bij hem terecht. Mooi zulke eigenzinnige mensen.

Willem Jan had het ook over een koan die hem raakte: 'De Meester Linji nam plaats op de Hoge Zetel in de hal. Hij zei: "In deze homp vlees van jou, is een ware mens zonder rang of stand, die altijd het gelaat van ieder van jullie in-en uitgaat. Wie dat nog niet ervaren heeft...KIJK! KIJK!"'. Een monnik aarzelde; probeerde te bedenken wat te zeggen. Linji duwde hem weg en zei: "De ware mens zonder rang of stand; wat een droog stuk stront!". En hij trok zich terug in zijn kamer.

Vanavond wás Willem Jan dus de dharma. Want "degene die de dharmales geeft ís de dharma", zoals Niko zo prachtig schreef in de laatste nieuwsbrief. PRACHTIG! Dat raakt me. En ik? Ik beloof ook nog eens alle dharma's te verstaan, zoals in de vier geloften staat. Maar ik word een beetje doof. Dus, HOE DOE JE DAT in de dharmales van Willem Jan? Jeetje!

En dan zijn er vandaag ook nog verkiezingen in de VS. Wanneer je dit stukje leest weet je de uitslag. Maar ik nu nog niet. Daar ben ik maar eens mee gaan zitten, met die verkiezingen...

In het hofje waar ik woon werd er voor een euro gewed op wie er zou winnen. Op dit niveau zei ik: Hilary. Maar eenmaal in de zendo dacht ik 'Wáár ga ik mee zitten?' Voor Hilary zitten is als vragen aan God om Ajax te laten winnen. Dat kan niet.

Wat toen in mij opkwam was de diepe wens dat alle mensen in de VS en daar buiten zullen kunnen leven met de uitkomst.

Diepe, diepe buiging. Leven met wat het leven ons biedt. Buigen voor wat het leven ons biedt. Daarmee omgaan. Er mee dealen.

Geen rang, geen stand, geen Hilary of Trump, wel God en geen geld.... Verzin hier maar eens een soepje bij!!

Natuurlijk kan ik iets bedenken. Maar deze keer laat ik het aan jullie over. Zeg mij: welk soepje. Zeg het mij en ik schrijf jouw recept in de volgende Zensor.

Je kunt je recept sturen naar de redactie van de Zensor opzensor@zenamsterdam.nl.

De Sangha

Naam: Maarten Heijmans
Zenpraktijk sinds: begin 2012

Wat was voor jou destijds de aanleiding om aan zen te gaan doen?

“Twee vrienden, waaronder Wouter (ook een leerling van Nico) gaven me een beginners cursus cadeau. Eentje die zeer welkom was.”

Waarmee vermaak je je op het kussen?

“Eigenlijk vooral met mezelf. Of het beeld wat ik van mezelf heb. Hoe komisch onvolledig dat kan zijn. En daar loop je dus kennelijk de hele dag mee rond, met dat bedachte beeld van jezelf. En wat een rekening je daarmee houdt!”

Wat leidt je af van je zenbeoefening?

“Alles. Alles om maar niet te hoeven mediteren: iedere gelegenheid grijp ik aan of bedenk ik zelf. Het is iedere keer weer een opgave om te doen, en iedere keer valt die opgave van me af vanaf moment één dat ik zit.”

Welk boeddhistisch woord spreekt je het meest aan?

“Sangha. Vooral de sangha’s die je onverwacht tegenkomt. Volgens mij zijn er overal op ieder moment sangha’s als je ervoor openstaat. Mensen die zich overgeven om datgene te ontdekken wat niet te ontdekken is. En dat samen willen doen.”

Wat is voor jou de grootste valstrik in zen?

“De grootste valstrik is voor mij is trots. De trots dat jij bijzonder bent omdat je aan zen doet. Dat je een goede invloed hebt op de wereld omdat je je allerlei nobele dingen voorneemt. Het ego vindt het natuurlijk fantastisch dat het allerlei dingen mag doen in naam van nobelheid en empathie. En dat het misschien weleens verlicht zou kunnen gaan worden. Dat het zelfs zijn eigen ego niet meer heeft! Deze dingen nastreven is een egotrip op zich. Dit maakt de zenweg heel paradoxaal en moeilijk maar het reikt je ook meteen een goeie oefening aan om je ego te temmen: zonder daar iets, je eigen waardering of die van anderen, voor terug te verwachten. Als dát nu eens lukt zonder dat ik mezelf dáár weer een schouderklop voor geef, ja dat lijkt me wel wat. En ziedaar opnieuw de autoschouderklop. Dit vindt het ego natuurlijk ook weer heel fijn, analyseren, oplossingen structuren en plannen. Misschien is dat wel de grootste valstrik: de autoriteit van je gedachtenstructuur.”

Beeld: Maarten Heijmans.

Welk zenverhaal maakte de grootste indruk op je en waarom?

“Welk verhaal ik te gek vind, is dat van de meester en leerling die op hun pelgrimstocht een vrouw bij de rivier tegenkomen: het lukt haar niet om over te steken dus de meester tilt haar op en zet haar weer droog neer aan de overkant. Iets wat de leerling niet zint: hadden zij niet diezelfde morgen nog een gelofte afgelegd tijdens hun tocht geen vrouwen of iets anders dat ze kan verleiden aan te raken? Maar omdat de leerling een goede leerling wil zijn, houdt hij zijn mond. Die avond, boven op de berg die ze hebben beklommen, vraagt de meester zijn leerling tijdens het eten wat hem toch zo dwars zit waarna de leerling met zijn klacht komt: Hoe kunnen ze deze tocht nu volbrengen wanneer de meester zich niet aan de geloftes houdt? Waarop de meester antwoordt: “Die vrouw heb ik aan de oever van de rivier weer neergezet. Maar jij hebt haar tot aan de top van deze berg met je meegedragen.

Ik vind dit verhaal top, en wel om twee redenen: regels kunnen je in de richting van de waarheid sturen maar behelzen die waarheid niet. De meester handelt zonder na te denken wanneer hij de vrouw naar de overkant draagt: Het belang van een hulpbehoevende medemens overstijgt de regel, zorgt er zelfs voor de dat regel er niet eens toe doet! Ten tweede toont het aan dat wijzelf ons lijden creëren. Het hele voorval aan de rivier duurde maar enkele minuten, maar de leerling heeft de hele dag lopen tobben: “Hebben we nu de regels overtreden? Heeft die hele tocht nog wel zin? Zo niet dan slaat dit nergens op... Heb ik wel de goede meester? Ben ik wel goed bezig?” Et cetera et cetera…Gedachtes die op hun beurt weer negatieve conclusies opleveren. En dat alles huisgemaakt in het eigen hoofdje. Ontroerend ook wel.”

Nieuwe aanwinsten bibliotheek

door Marrie van der Leden

De belangrijkste aanwinst van de afgelopen tijd is een schenking van Boudewijn Koole; theoloog, filosoof en schrijver/vertaler. De schenking bevat elf jaargangen van The Eastern Buddhist, New series 1992 -2003 uitgegeven door the Eastern Buddhist Society (EBS), in 1921 opgericht door D. T. Suzuki, Sasaki Gesshō, Akanuma Chizen e.a., met het oog op het doorgeven van de ware geest van het boeddhisme aan de moderne wereld. Om dit doel te bereiken, heeft de vereniging een breed scala aan projecten uitgevoerd, gericht op de vertaling van en het onderzoek naar boeddhistische teksten, samen met de publicatie van het tijdschrift The Eastern Buddhist. Op de plank in de bibliotheek staat bij deze tijdschriften een lijst met de onderwerpen en auteurs van de verschillende jaargangen; ook te vinden op www.librarything.nl/profile/ZenCentrumAmsterdam.

www.bk-books.eu Is de interessante blog van Boudewijn Koole; een site waar je teksten vindt die verband houden met de geschiedenis en de betekenis van spiritualiteit.

Andere aanwinsten zijn:
- Nico Tydeman, 2016; ‘De eeuwige wederkeer, over de mystieke bron van religie - syllabus van de studieklas herfst 2016’.
- Willem Scheepers, ‘Zitten als een berg, stromen als een rivier’.
- Suzuki, Shunryu; ‘Stromend in het donker - zenlezingen over de Sandokai’.

Haiku hoekje

door Harry Stein

Haiku-isme

Een –isme, vertelt Wikipedia ons, verwijst naar een systeem, leefwijze, georganiseerde activiteit, ideologie, seksuele afwijking of artistieke stroming. De Nederlands Wiki geeft een lijst met zo'n driehonderd –ismen, de Duitse weet het zelfs tot het dubbele te brengen. Maar wie nu denkt dat ook de haiku of de beoefening daarvan zich wel tot ideologie of stroming heeft weten te ontwikkelen komt bedrogen uit. De haiku blijft een genre dat haar transformering tot een georganiseerde denkrichting schuwt: geen haikuïsten die zich fanatiek inzetten voor de zaak van het haikuïsme of die haikuïstische manifesten schrijven.

Hoewel de haiku dus maar geen –isme wil worden, weten de –ismen op hun beurt wel de haiku te vinden.
Het **populisme** vindt in Trump een representant die de haiku na aan het hart ligt. Te pas en te onpas doorspekt Trump zijn speeches met haiku, zoals The Washington Post aantoont in het artikel "15 Haiku, by Donald Trump". Zo kenschetst hij zijn aanhangers met een haiku:
They want to go out. / They want to lead a good life. / They want to work hard.

…de mensen die hij bewondert:
He is a great, great guy. / I saw him the other day / on television.

…en ook zichzelf:
I was like the fair- / haired boy. Do I look fair-haired?/ But I know the game.

Soms ook komt Trump's **nihilisme** onmiskenbaar aan de oppervlakte:
My whole energy – / who cares? We do a building. /It doesn't mean anything.

Het is duidelijk: haiku liefhebbers kunnen met deze president de komende vier of acht jaar hun lol nog op! Behalve dat hij zelf een gepassioneerd haiku dichter is, inspireren zijn woorden ook anderen tot het maken van haiku, zoals de **anti-consumentist** Christopher Cummings, die zijn president waarschuwt:
Everything depends / on what people think they need. / Can you deliver?

of het TFAPbmore (The **Feminist** Art Project Baltimore):
"blood coming out of / her… whatever." The word is: / "VAGINA", silly!

Ook zonder Trump weet het feminisme haar pointe in haikuvorm te gieten:
Men like to point out / That swear words aren't for women. / Like I give a fuck!

en het **Lesbianisme** brengt met haiku de voordelen van de damesliefde onder het voetlicht:
When lesbians say / "All night long" they do not mean / 45 minutes. [uit: Anna Pulley, The Lesbian Sex Haiku Book (with Cats!)]

Ook andere politieke stromingen dan het populisme weten de haiku te gebruiken. Zo toont de **socialist** Dick Whyte zijn solidariteit met ontslagen fabrieksarbeiders met de haiku:
“Toyota Announces Closure of Plant in California”
a camellia falls / her father’s eyes the day they / closed the plant

en de **vredesactivist** Mike Yarrow die zich inzet voor het lot van de mijnwerkers in de Appalachen dicht:
lighted Pepsi sign / old miners basking / in the dim glow

…terwijl de **environmentalist** Don Farber weet:
“Global climat change” - / a long and abstract title / for a world in pain

Van de religieuze stromingen is om onduidelijke redenen het **katholicisme** veel meer in de ban van de haiku dan bijvoorbeeld het **protestantisme**: de zoekopdracht “catholic haiku” levert 2540 hits op, de opdracht “protestant haiku” 0 hits! We vinden het rijke Roomse leven van vroeger bezongen door Patrick Madrid:
With surprizing strength / Sister’s ruler smashed down hard / on my fifth grade hands.

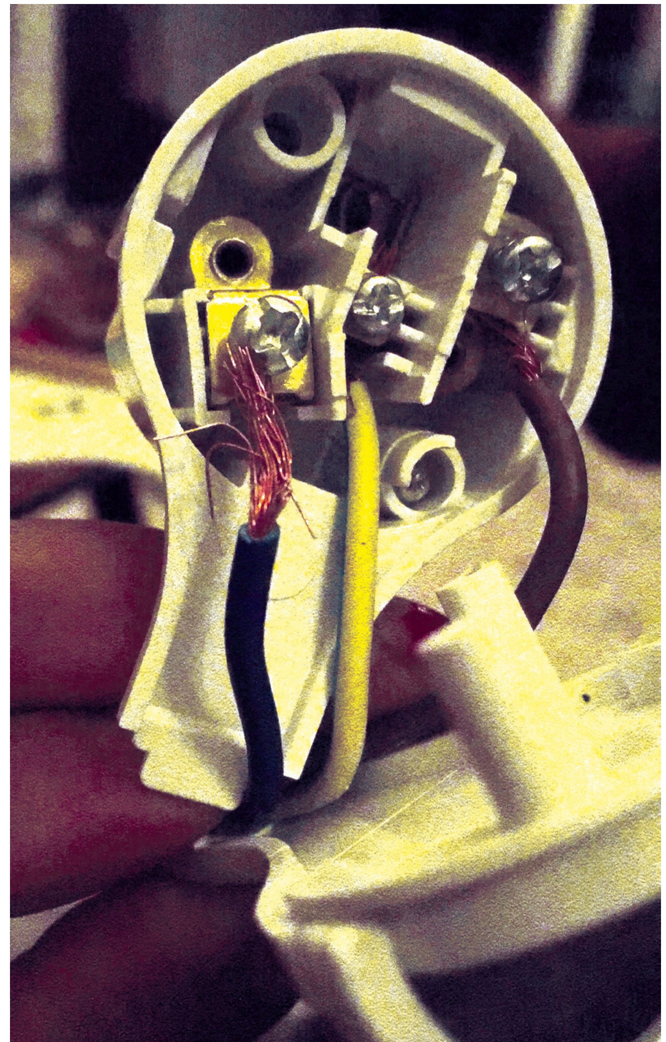
Terwijl Jim Moore signaleert dat het vuur van de moderne gelovige wel wat is gedoofd:
The parking lot rush / begins well before the priest / says mass is ended

En de stramheid van zijn oude knieën is ook voor de zenner op leeftijd heel herkenbaar:
When I genuflect / my knees make a funny noise / they did not used to

Ook het haiku hoekje, dat recentelijk met zijn ogen tobt, leert de ouderdom kennen:
Linkeroog wazig, / rechter ook niet meer zo scherp… / toch – die herfstkleuren!

Herfstkleuren… pff, het mag wat: puur **escapisme**!

Beeld: met het monteren van deze stekker was ik erg lang bezig. Monnikenwerk.

ZENDO-ism

Een inleiding

door Jacky Demmers

Rare regels

Nederland kent een schier oneindig aantal regels waarvan de meeste onder ons het bestaan niet eens vermoeden.
Zo kent Utrecht een bord waarop te lezen valt : 'Verboden zich hier op te houden zonder redelijk doel', waarbij dat redelijke doel onvermeld blijft.
Op straffe van een fikse boete mag een Rotterdamse hond niet blaffen, tenzij het een conversatie met een soortgenoot betreft. En het is duiven verboden overdag het luchtruim van Lelystad en Urk te betreden.
De reden en achtergrond van al die ge-en verboden is voor de gemiddelde burger veelal onbekend. Dus noemt men ze onzinnig, haalt er de schouders over op en lapt ze verder aan de laars.

Met handen en voeten

Wie de moed heeft een zendo te bezoeken wordt daar vrijwel bedolven onder aanwijzingen, voorschriften en gedragscodes.
Handen zus, voeten zo, staand buigen, zittend buigen, volledig buigen.
'Belachelijk!', denk je. 'Onzinnig! Waarom kan ik niet gewoon naar mijn kussen lopen, gaan zitten en in diepe samadhi verzinken?'.
En net als in het dagelijks leven haal je je schouders op en probeer je het allemaal zoveel mogelijk te negeren.

Wat is in hemelsnaam de reden van al die regeltjes? Waar komen ze vandaan? Waar dienen ze voor?
Deze rubriek gaat proberen enig licht te werpen in de duistere wereld van de zendo etiquette.

Waar halen ze het vandaan?

In de dertiende eeuw schreef de Japanse zenmeester Dogen de 'Eihei Shingi – zuivere regels voor de zengemeenschap'. Een boekwerk waarin hij de richtlijnen en regels beschrijft voor het dagelijks leven in zijn kloostergemeenschap.
Opstaan, slapen gaan, zazen. Eten, tanden poetsen, je kont afvegen; elke handeling staat minutieus en tot in het kleinste detail beschreven.
Voor Dogen was het niet alleen een handleiding om de gemeenschap glad en gesmeerd te laten lopen. Het was een praktische manier om zijn monnikken bewust en met volledige aandacht zelfs de kleinste en nederigste handeling te laten verrichten, opdat zij zichzelf zouden vergeten en zich realiseren dat verlichting niet groots en meeslepend is, maar te vinden in de dingen en de routine van alledag.
Voor Dogen lag de boeddhaweg pal voor je neus.

En zo is het gekomen

Dogen's ' Zuivere regels...' worden allang niet meer naar de letter uitgevoerd. Elke zengemeenschap heeft inmiddels wel zijn eigen richtlijnen, rituelen en ceremonies ontwikkeld.
Toch is zijn gedachtengoed nog altijd springlevend.
Want hoe onzinnig al die regels en richtlijnen ook lijken, ze zijn er voor de bevrijding en verlichting van elke zenbeoefenaar.
Of in Dogen's eigen woorden:

De Boeddhaweg onderzoeken is jezelf onderzoeken.
Jezelf onderzoeken is jezelf vergeten.

Jezelf vergeten is verlicht worden door de tienduizend dingen.
Als alle dingen jou verlichten, vallen eigen en andermans lichaam en geest weg.

Vanaf de komende lentezensor; elke keer een stukje zendo etiquette zoals die in het Zen Centrum Amsterdam geldt.
Als geheugensteuntje, om je wegwijs te maken; maar vooral als een praktische oefening op de weg naar verlichting.

Beeld: screenshot van een Facebookpost van IDFA 2016. De documentaire 'We are X-Japan' ging over de in Japan wereldberoemde heavy metalband X Japan en was geweldig indrukwekkend. Een week na het zien ervan kwam ik erachter dat Yoshiki, de drummer en oprichter van de band, tijdens de première van de film aanwezig was geweest en een Q&A had gegeven.

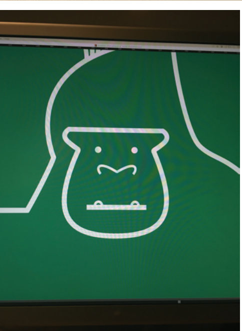

87
MINSK

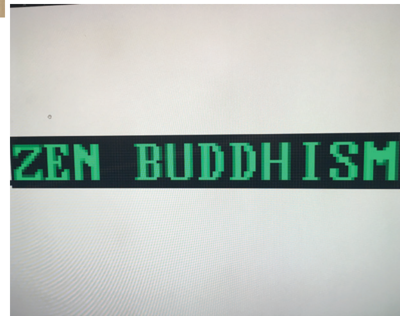

He was still in his 20s,

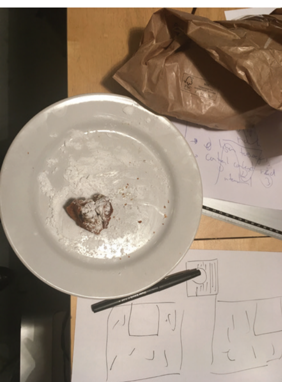

hollandsni... 3G 23:42 100%
Zoeken
Live
Foto
Inchecken
Humans of New York
1 uur
"I'm not sure if people have become less interesting, or if I'm just less interested in people."
83,9 duizend
2,6 duizend reacties
Vind ik leuk
Reageren
Delen

ZEN BUDDHISM

BLACK LINE
PEARLGLIDE IN

PENFIELD INC

Beeld: eindelijk die afwas gedaan.

Zensor #76

ZEN BUDDHISM

winter 2016

zen centrum amsterdam